

een vreemde noot in de ernstige eenheid van het geheel der markt. Toch zal men graag verwijlen bij deze wonderlijke verkoppeling van een monumentale gotiek met deze sierlijke ietwat zelfingenomen renaissance, en men zal zich niet van de wijs laten brengen door dit uitstapje in een kunst- en levenskring, die daar niet thuis zijn.

De boogopening aan het eind van den arkadengang noodigt ons uit het spoor waarop wij van den beginne waren verder te volgen. Wij zijn op het kerkplein van Sint Martinus.

Aan den linkerkant komt het prachtige dwarsschip krachtig naar voren, rechts loopt de massieve, sombere en verweerde façade van het stadhuis langs den achterkant van de Lakenhal, daarna trekt weer in gindschen hoek van het plein de dartele bekoring van een zijkant van het Nieuwe Werk onze aandacht, onder den boog door van zijn benedenste verdieping hebben we het uitzicht op de aangrenzende Groote Markt. Maar dan keert ons oog terug naar de direkte omgeving, en blijft langer rusten op de conciërgerie, die ons haar front laat zien, in ernstig bezonnen renaissancestijl gebouwd. En daarnaast verrukken ons twee gevels van woonhuizen uit denzelfden tijd dateerend; zij vormen een kostelijk einddoel voor onzen rondzwervenden blik. Lichter en levendiger, maar minder rijk en groot dan het plein dat wij verlieten, is dit hier; een vriendelijke vereeniging van kerk, raad en welgestelde burgerij vormt zijn omtrek, het gras dat overal tusschendoor groeit verhoogt de bekoring van 't geheel. Maar

energie en levenskracht zullen zich toch verfrisschen aan de Groote Markt daarnaast en hier, uit het vreedzame velerlei op dit plein, den zwakkeren polsslag van den lateren tijd vernemen.

De St. Martinuskerk werd in 1073 gesticht Na het staken van den oorspronkelijken bouw begon in de 13e eeuw de nieuwe, het koor werd in 1221, lang- en dwarsschip in 1254 voltooid, in plaats van den in 1433 ingestorte toren bouwde Martin Uytenhove een nieuwe van 57 meter hoog; verder dan dezen halfvoltooiden toestand kwam de kerk ook later niet; de kapel van de pastorie

draagt het jaartal 1622. Uit deze nuchtere data kan men allerlei belangrijke gevolgtrekkingen maken; dat in den krachten eersten tijd de grond werd gelegd van de grootste gebouwen in de stad, n.l. de lakenhal en de hoofdkerk, dat dan in de eeuw van de oorlogen met Spanje de torenbouw onderbroken werd en

DOORGANG ONDER HET BELFORT.

dat later het slappere stadsbestuur noch den wil noch de middelen had om het vroeger aangevangene tot een goed eind te brengen, dat ten slotte juist de kerk alle fasen van de geschiedenis der stad meemaakte en symbolisch heeft belichaamd in haar bouw. Het geheel doet ons toch als iets machtigs en zelfs bijna harmonisch aan door zijn sprekende en edele proporties, maar welk een afstand tusschen dat dwarsschip uit den grooten, mannelijken tijd der stad en die kapel uit den bloedelozen natijd, die volgde op het laatste verzet tegen den vreemden overheerscher! Ginds is de gotische kunst aan 't werk, begint nog met een